

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЮРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

«Затверджую»

**Декан факультету аграрного
менеджменту**

Остапчук А.Д.

«___» _____ 2020 р.

Розглянуто і схвалено

На засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

Протокол №14 від 17.06.2020 р.

Завідувач кафедри

_____ (Мостенська Т.Л.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародна митна справа»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____

Спеціальність _____ 073 - "Менеджмент" _____

Освітня програма: _____ «Менеджмент ЗЕД» _____

Магістерська програма: _____ «Управління міжнародним бізнесом» _____

Факультет _____ аграрного менеджменту _____

Розробник:

доц. Сидоренко С.В.

КИЇВ-2020

Опис навчальної дисципліни
«Міжнародна митна справа»
 (назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	07 „Управління та адміністрування”	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»	
Магістерська програма	Управління міжнародним бізнесом	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	30	
Кількість кредитів ECTS	1	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	відсутній (назва)	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	
Рік підготовки	2020 /2021	
Семестр	3	
Лекційні заняття	6 год.	
Практичні, семінарські заняття	12 год.	
Лабораторні заняття	год.	
Самостійна робота	год.	
Індивідуальні завдання	год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	год. год.	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Україна визначила свій шлях до світової спільноти. Але одного бажання недостатньо, треба всім вчитись, щоб бути надійним партнером на міжнародних ринках. Безпосередню участь у зовнішньоекономічній діяльності беруть десятки тисяч підприємств, сотні тисяч підприємців та державних службовців.

Мета: Формування системи теоретичних знань щодо узагальнених правил та зобов'язань, встановлених державами на договірній основі; норм і принципів, що регулюють їх відносини у сфері міждержавного митного співробітництва, а також отримання прикладних вмінь з використання основних міжнародних митних процедур та правил

Завдання курсу: на основі теоретичних положень сформулювати правильне уявлення про сучасні форми міжнародної митної діяльності та особливості виконання норм митного регулювання в міжнародній ринковій діяльності підприємств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

Для оволодіння дисципліною студенти мають виконати наступні завдання вивчення курсу:

- розуміти сутність і специфіку механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;
- знати й вміти використовувати нормативну базу з регулювання митної діяльності держав та підприємств;
- оцінювати тенденції, суперечності й доцільність діяльності при визначенні головних напрямків митного регулювання для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- розуміти специфіку міжнародного митного регулювання та його особливості;
- знати й вміти використовувати на практиці основні процедури укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів;
- використовуючи одержані знання на практиці, приймати професійні рішення, що відповідають державній економічній політиці та основним положенням міжнародних угод, до яких приєдналася Україна.

вміти:

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- оперувати нормативними особливостями митного регулювання на міжнародному ринку;
- розуміти методи проведення процедур митного регулювання;
- обчислювати експортні ціни, ціни іноземного ринку;
- знати особливості митного регулювання на конкретних ринках;
- уміти вибудовувати систему комунікацій з державними органами митного контролю на зовнішньому ринку;
- вміти працювати з масивом вторинної інформації.

2. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ СТОСУНКІВ ДЕРЖАВ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ І ЮРИДИЧНА ПРИРОДА МІЖНАРОДНОГО МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ЙОГО РОЛЬ В МІЖНАРОДНОМУ РОЗПОДІЛІ ПРАЦІ

Міжнародне митне регулювання як галузь міжнародного публічного права. Предмет його регулювання. Роль і місце міжнародного митного права в сучасних міжнародних відносинах і міжнародному розподілі праці. Міжнародне митне право як інструмент і провідник зовнішньоекономічної діяльності держав.

Міжнародно-правова регламентація міждержавних митних відносин. Поняття митно-правової норми. Нормоформування в міжнародному митному праві. Класифікація норм міжнародного митного права. Міжнародні митні правовідносини. Суб'єкт і об'єкт міжнародного митного права і міжнародних митних правовідносин.

Поняття митного верховенства. Просторові аспекти митного регулювання. Застосування норм міжнародного митного права.

Дія митно-правової норми в часі і просторі. Припинення дії митно-правової норми. Співвідношення міжнародного митного і національного митного права. Кодифікація і прогресивний розвиток норм міжнародного митного права. Механізм реалізації норм міжнародного митного права.

ТЕМА 2. МИТНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВ В МІЖНАРОДНИХ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Поняття і зміст митної політики. Засоби реалізації митної політики. Взаємозв'язок міжнародної митної політики з національним митним законодавством держав. Співвідношення національної митної політики держав з міжнародним митним правом. Митна політика монетаризму (чи раннього меркантилізму) епохи первинного накопичення капіталу. Поняття митної політики торгового меркантилізму (чи пізнього меркантилізму). Її правові основи. Митна політика вільної торгівлі (чи фритредери) і її правове закріплення в міжнародному митному праві. Поняття преференційної митної політики. Повні і часткові преференції. Міжнародно-правове закріплення преференційної політики. Загальна система преференцій.

Митна політика протекціонізму і її міжнародна регламентація в «Основних принципах міжнародної торгівлі», прийнятих Завершальним актом Першої конференції ЮНКТАД в 1964 році. Митна політика СНД і її міжнародне закріплення в угоді «Про принципи митної політики Країн Співдружності Незалежних Держав» від 13 березня 1992 р.

ТЕМА 3. МИТНІ СИСТЕМИ І ЇХ ВИДИ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ МИТНИХ ВІДНОСИНАХ

Поняття митної системи. Види митних систем Світової Спільноти. Поняття митних органів і їх роль в забезпеченні економічної безпеки національних і міжнародних митних територій. Види і функції митних органів держав. Організація регіональної митної співпраці. Поняття митниці і їх класифікація. Функції митниці : контрольні, досмотровые, операційні, боротьба з контрабандою, по захисту економічних основ держави.

Митні формальності. Митні пости і їх функції. Поняття «Митного округу». Специфіка «митного округу» Сполучених Штатів Америки. Поняття «Території митниці». Методика митного контролю. Визначення «межі особистих потреб». Поняття «Зони митного контролю». Поняття «Митного оформлення». Митна експертиза. Вантажна митна декларація як документ міжнародного спілкування у світовій спільноті.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МИТНО-ТАРИФНІ СИСТЕМИ В СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ МИТНОМУ РЕГУЛЮВАННІ

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ МИТНОЇ ТЕРИТОРІЇ І МИТНОЇ МЕЖІ В МІЖНАРОДНОМУ МИТНОМУ ПРАВІ

Поняття і визначення митної межі. Види митних меж : митна межа держави, міжнародна митна межа. Митна територія. Поняття митної території держави і її види (зона вільної торгівлі, зона вільного підприємництва, вільна економічна зона, вільна митна зона та ін.).

Поняття міжнародної митної території (митна зона, митний союз, безпошлинна зона, прилегла митна зона). Міжнародно-правовий режим митних територій і митних меж держав Світової спільноти.

ТЕМА 5. МИТНІ РЕЖИМИ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОМУ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Поняття і визначення митного режиму. Основні міжнародно-правові режими (національний, міжнародний, найбільшого сприяння в митному обкладенні). Види митних режимів по об'єктах регулювання (ввезення, вивезення, транзиту, реекспорту, реімпорту, тимчасового ввезення, тимчасового вивезення, безмитного ввезення і вивезення, тимчасово-безмитного ввезення, умовно-безмитного ввезення, режим відмови).

Режим митних складів, режим переробки товарів, режим складів тимчасового зберігання. Засоби забезпечення митного режиму (контингентування, квотування, ліцензування, декларування). Міжнародна Конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська Конвенція 1973 р.).

ТЕМА 6. ПРАВО МИТНИХ ЗБОРІВ І МИТНИХ ЗБОРІВ, МИТНА ОЦІНКА ВАРТОСТІ ТОВАРІВ В МІЖНАРОДНИХ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Поняття митного збору і митних зборів. Цілі їх стягування. Види митних зборів : ввізні (імпортні), вивізні (експортні), транзитні, конвенційні, сезонні, спеціальні, компенсаційні, особливі, антидемпінгові. Способи числення митних зборів (адвалорный, специфічний, змішаний). Митна оцінка вартості товарів. Кодекс митної вартості 1981 року (чи «Угода про застосування статті УП ГАТТ»). Комітет Світової Організації Торгівлі з митної оцінки товарів і його функції.

Застосування єдиних методів оцінки вартості імпортних товарів при адвалорном способі числення митного збору. Митні збори і їх види.

4. Структура навчальної дисципліни «Міжнародна митна справа»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма навчання					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ СТОСУНКІВ ДЕРЖАВ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ						
Тема.1. ПОНЯТТЯ І ЮРИДИЧНА ПРИРОДА МІЖНАРОДНОГО МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ЙОГО РОЛЬ В МІЖНАРОДНОМУ РОЗПОДІЛІ ПРАЦІ	3	1	2			
Тема.2. МИТНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВ В МІЖНАРОДНИХ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	3	1	2			
Тема.3. МИТНІ СИСТЕМИ І ЇХ ВИДИ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ МИТНИХ ВІДНОСИНАХ	3	1	2			
Разом за змістовим модулем 1	9	3	6			
Змістовий модуль 2. МИТНО-ТАРИФНІ СИСТЕМИ В СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ МИТНОМУ РЕГУЛЮВАННІ						
Тема.4. ПОНЯТТЯ МИТНОЇ ТЕРИТОРІЇ І МИТНОЇ МЕЖІ В МІЖНАРОДНОМУ МИТНОМУ ПРАВІ	3	1	2			
Тема.5. МИТНІ РЕЖИМИ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОМУ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	3	1	2			
Тема.6. ПРАВО МИТНИХ ЗБОРІВ І МИТНИХ ЗБОРІВ, МИТНА ОЦІНКА ВАРТОСТІ ТОВАРІВ В МІЖНАРОДНИХ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	3	1	3			
Разом за змістовим модулем 2	9	3	6			
Усього годин	18	6	12			

5. Теми семінарських занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	
...		

6. Теми практичних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття №1	2
2	Практичне заняття №2	2
3	Практичне заняття №3	2
4	Практичне заняття №4	2
5	Практичне заняття №5	2
6	Практичне заняття №6	2
Разом		12

7. Теми лабораторних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	
...		

8. Самостійна робота під керівництвом НПП

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	...
	Разом	

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

10. Методи навчання

Методи навчання, покладені в основу курсу, визначається у наступних напрямках:

- удосконалення організаційного процесу та організаційної культури у сучасних трудових об'єднаннях;
- перехід до гнучких організаційних структур; взаємодії комунікативних та психологічних технологій;
- залежність успіху організації від її здатності до змін, інновативності;

- визнання визначної ролі людини в організації, позиція, активність якої значною мірою визначає ефективність діяльності організації;
- підвищення соціальної відповідальності організацій тощо.

11. Форми контролю

Робочі завдання, презентація, тестовий контроль. Іспит

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль				Рейтинг з навчальної роботи $R_{НР}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$	Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4					
0-100	0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})$$

$$R_{НР} = \frac{\dots}{K_{Дис}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

$K_{Дис}$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{Дис} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^{(n)}_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ})$$

$$R_{НР} = \frac{\dots}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$ додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням *підготовка і захист курсового проекту (роботи)* оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, програми навчальної, виробничої та інших видів практик, підручники і навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, контрольні роботи, текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОКР <u>Магістр</u> напряму підготовки/ спеціальність Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності	Кафедра Адміністративного менеджменту та ЗЕД	Екзаменаційний БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Міжнародна митна справа»	Затверджую <i>Зав. кафедрою</i>
	2020-2021 н.р.		Мостенська Т.Л.
			15.09.2020 р.

1. Екзаменаційні запитання

1. Які основні рішення прийняті на Кіотській конвенції?
2. Під режимом найбільшого сприяння що слід розуміти?
3. У практиці здійснення технології міжнародних митних операцій розрізняються наступні види митних зборів?
4. Поняття "Військова контрабанда". Види та класифікація.

2. Тестові завдання

1. У практиці здійснення технології міжнародних митних операцій розрізняються наступні види митних зборів:
 1. статистичний, збір стягується з метою відшкодування витрат, пов'язаних з урахуванням товарів, що імпортується і експортується;
 2. збір на право вивезення товару зі складу митниці;
 3. ліцензійний збір, що стягується при видачі дозволів на ввезення і вивезення товарів;
 4. марочні збори, що стягаються при прийомі декларацій усіх видів зовнішньоторговельних операцій (на ввезення і вивезення товару, складування товарів і т.д.), при видачі митною адміністрацією різного роду квитанцій;
2. Складовими частинами міжнародного митного правовідношення є:
 1. суб'єкти правовідношення;
 2. права суб'єктів правовідношення;
 3. обов'язки суб'єктів правовідношення;
 4. об'єкт правовідношення.
3. Територія держав, що входять в митний союз, є :
 1. єдиною митною територією з єдиними митними правилами
 2. єдиною митною територією з єдиним митним законодавством
 3. єдиною митною територією з єдиним митним тарифом
 4. єдиною митною територією з єдиною митною адміністрацією
4. Введення добровільних експортних обмежень :
 1. збільшує добробут країни-імпортера;
 2. вигідніше країні-імпортеріві, ніж використання імпортової квоти;
 3. може принести вигоду країні-експортеріві;
 4. приносить вигоду як країні-імпортеріві, так і країні — експортеріві
5. Серед економічних функцій митних зборів можна виділити наступні:
 1. протекціоністська
 2. преференційна
 3. зрівняльна
 4. компенсаційна
6. Якщо через митний кордон держави здійснюється імпорт рослин, плодів, тварин, птахів, шкіряної або вовняної сировини і так далі, то вимагається представити митниці відповідно:
 1. Радіаційне та санітарне свідоцтво
 2. карантинне та ветеринарне свідоцтво
 3. санітарне або ветеринарне свідоцтво

4. санітарне та ветеринарне свідоцтво

7. Економічні наслідки встановлення квот на імпорт:

1. частина попиту виявляється незадоволеною
2. призводить до росту внутрішньої ціни
3. стимулює ріст вітчизняного виробництва
4. Запобігає розвитку конкурентних змов

8. Які вимоги до Митного Союзу визначені в документах СО:

1. прийняття єдиних основних митних правил
2. створення єдиного зовнішнього митного тарифу
3. формування експортно-імпортних квот і ліцензій
4. Формування єдиної валюти митного союзу

9. У 1967 р. на Женевській конференції ГАТТ ("Кеннеді-раунд") був прийнятий:

1. Брюссельську митну номенклатуру;
2. єдині правила перевезень вантажів;
3. систему Гармонізації назв і кодифікування товарів;
4. міжнародний антидемпінговий кодекс ГАТТ;

10. Міжнародний митний економічний режим міжнародних ліній електропередачі регулюється:

1. Кодексом проведення лінійних конференцій;
2. визначається сторонами на основі міжнародних угод;
3. міжнародним митним правом конвенції Берна;
4. угоди про науково-технічну співпрацю між урядами митних союзів;

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

для вивчення дисципліни

«Міжнародна митна справа»

3. Patrick Ravillard The Functioning of customs cooperation under Title YI of the Treaty of European Union: A First Evaluation. «Justice and Home Affaires in the European Union». «Third Pillar» from Maastricht to Amsterdam. N 2. Document Interne. Bruges/Lausanne/Bonn. 2010
4. World Trade Law Association. The WTO and International Trade Regulation. Year Book of the WTLA. Cameron. May, 2015.
5. Андросова Т.В.,Шталь Т.В. Митне регулювання ЗЕД: навч. посібник../Т.В. Андросова, Т.В. Шталь, –2-ге вид. перероб і допов. –Х: ХДУХТ, 2008. –471 с.
6. Бабин Э.П. Основы внешнеэкономической политики. М., 2007.
7. Базиліук І. О. Форми та методи експортного контролю / І. О. Базиліук // Митна справа. –№1. –2012. –С.74-82.32.Батанова Л. О. Фінансовий контроль у сфері державноїмитноїсправи: монографія / Л. О. Батанова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". -Чернівці : Технодрук, 2015. -153 с.
8. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія / І. Г. Бережнюк. –Дніпропетровськ : Академія митної службиУкраїни, 2009. –543 с.
9. Борисенко О.П. Особливості застосування митно-тарифних інструментів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності /О.П .Борисенко //Державне управління та місцеве самоврядування. –2011. -№ 4(11). –С.45-46.
- 10.Величко К.Ю., Зосимова Ж.С., Печенка О.І. Митне регулювання та експертиза ЗЕД: конспект лекцій/К.Ю. Величко, Ж.С. Зосимова, О.І. Печенка. –Х.: ТОВ «Видавництво «Форт», 2017. –120с.
- 11.Владимиров К.Н., Бардачова В.Ю. Митне регулювання: навчальний посібник / К.Н. Владимиров, В.Ю. Бардачова. –Херсон: Олді-плюс, 2002. –336с.
- 12.Войтов С. Еволюція митнотарифного регулювання в контексті розвитку світової цивілізації / С. Войтов // Вісник Київського національного торговельно економічного університету.–2013 . –№ 2. –С. 70–84.
- 13.ГАТТ (Генеральное соглашение по тарифам и торговле). «Конституция мировой торговли» М., 1996.
- 14.Головко М. П. Митний контроль за переміщенням фізичних осіб через митний кордон України: навч. посіб. / М. П. Головко, С. В. Сорокіна. –Х. : ХДУХТ, 2012. –131 с.
- 15.Гордієнко Н.І. Облікзовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей) / Гордієнко Н.І., Карпушенко М.Ю. –Харків: ХНАМГ, 2006. –235 с.
- 16.Гребельник О.П. Митна справа: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.П. Гребельник. –К.: Центр навчальної літератури, 2010.
- 17.Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 696 с.
- 18.Додін Є. В. Міжнародне співробітництво з питаньмитноїсправи: навч. посіб. / Є. В. Додін, В.В. Серафімов; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". -О. : [б. в.], 2012. -175 с.

- 19.Дубініна А. А., Сорокіна С. В., Зельніченко О. І. Митна справа: Підручник. –К.: Центр учбової літератури, 2010. –320 с.
- 20.Дудчак В. І., Мартинюк О. В. Митна справа: Навч. посіб. –К.: КНЕУ, 2002. –310 с.
- 21.Дьомін Ю. М. Митний контроль в Україні: моногр. / Дьомін Ю. М. –К. : 2004. – 542с.
- 22.Дюмулен И.И. Всемирная торговая организация. М., 1997.
- 23.Зовнішньоекономічна діяльність та митна справа: Збірник нормативних актів / Упорядник М.І. Камлик. –К: Атака, 2014. –680 с.
- 24.Каленський, М.М. Митний контроль та митне оформлення: Нач. Посіб. / За ред. М.М. Кленського, П.В. Пашка. –К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. –284 с.
- 25.Карамбович І. М. Митна система та її роль в регулюванні зовнішньої торгівлі України: навчальний посібник/ І. М. Карамбович. –Д.: АМСУ, 2009. –281 с.
- 26.Мережко Н.В. Митна справа: підручник/Н.В.Мережко,П.В.Пашко, О.В.Рождественський ;за ред. П.В.Пашка. –Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. –572с. – (Серія «Митна справа»).
- 27.Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / К.Ю. Величко, В.О.Козуб, Л.Л. Носач, Л.О. Чернишова, О.І. Печенка. –Харків: Видавництво «Форт», 2017. –221с.
- 28.Сандровский К.К. Международное таможенное право: Учебник. Изд. 2-е, испр. - Киев: Знания,2001.